

Protokoll fört vid pleniföredragning
Regeringskansliet
Enheten för rättsliga och internationella frågor

Närvarande

KS-CG-MP-NF-MN

Frånvarande

TA-WV

Justerat

Omedelbart

Ordförande

L a n t r å d
Katrín Sjögren

Föredragande

Minister
Nina Fellman

Protokollförare

Rättssakkunnig
Pamela Baarman

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 4

Ålands lagtings begäran om yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om partnerskap och samarbete mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Irak, å andra sidan

ÅLR 2018/909

180 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt tillstålla lagtinget ett yttrande i enlighet med **bilaga 1, Rk1a18P04.**

BREV	Nr 180 Rk1a	Sidnr 1 (1)
Datum 22.3.2018	Dnr ÅLR 2018/909	

Ålands lagting

Hänvisning
Republikens presidents framställning nr 2/2017-2018

Kontaktperson
Pamela Baarman

Ärende
**Yttrande över republikens presidents framställning till
Ålands lagting om sättande i kraft av de bestämmelser
som hör till området för lagstiftningen i avtalet om
partnerskap och samarbete mellan Europeiska
unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och
Republiken Irak, å andra sidan**

Landskapsregeringen översänder härmed landskapsregeringens yttrande
över republikens presidents framställning nr 2/2017-2018.

L a n t r å d   Katrin Sjögren

Minister   Nina Fellman

Till Ålands lagting

Landskapsregeringens yttrande

över republikens presidents framställning till Ålands lagting om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan

- Republikens presidents framställning nr 2/2017–2018

Ålands lagting har den 30 januari 2018 begärt ett yttrande från Ålands landskapsregering över republikens presidents framställning till Ålands lagting om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan.

Landskapsregeringen har tidigare lämnat följande utlåtande i ärendet:

- Landskapsregeringen har den 23 maj 2013 lämnat ett utlåtande till utrikesministeriet över utkastet till regeringens proposition till riksdagen om godkännande av avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska Unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Landskapsregeringen konstaterade då att avtalet innehåller bestämmelser inom landskapets lagstiftningsbehörighet, varför lagtingets bifall erfordras för att avtalet till dessa delar ska träda i kraft i landskapet. Landskapsregeringen konstaterade även att det i avtalet stadgas att bestämmelserna i kapitlet om offentlig upphandling inte ska gälla Åland, och efterlyste att det i regeringspropositionen tydligare ska framgå orsaken till varför Åland undantagits från bestämmelserna om offentlig upphandling.

Ur presidentens framställning framgår att på grund av ett förbiseende inhämtas Ålands lagtings bifall först nu till avtalets ikraftträdandelag från 2014 (FFS 508/2014).

Partnerskaps- och samarbetsavtalet är till karaktären ett så kallat blandavtal, där bestämmelserna som ingår dels hör till Europeiska unionens, dels till medlemsstaternas behörighet. Avtalet syftar till att fungera som allmän ram för ett omfattande samarbete mellan EU och Irak samt till att stödja en fredlig intern utveckling i Irak och landets integration i det internationella samfundet. Respekt för demokratiska principer, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen samt iakttagande av internationella förpliktelser om förhindrande av spridning av massförstörelsevapen samt bekämpning av terrorism utgör centrala element i avtalet. Därtill syftar avtalet till att främja handel och investeringar mellan parterna.

I regeringens proposition till riksdagen redogörs för avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Irak. Redogörelsen visar att handeln mellan Finland och Irak har varit relativt liten. År 2012 uppgick Finlands export till Irak till cirka 21 miljoner euro och importen från Irak till 11 000 euro. De viktigaste varugrupperna inom exporten var industrimaskiner och -anläggningar, fordon, telekommunikationsutrustning samt kontors och adb-apparater. Enligt uppgift från Ålands statistik- och utredningsbyrå har ingen export eller import mellan Åland och Irak förekommit mellan åren 2012–2016. Statistiken för Irak omfattar den direkta utrikeshandeln (export enligt destinationsland, import enligt både avsändnings- samt ursprungsland). Skulle import-/exportförfaranden ha skett med hjälp av en mellanhand i riket (transitvaror) så framgår handeln inte ur Åsub:s statistik på grund av den ringa deklaration som krävs vid handel över gränsen.

Avtalet om partnerskap och samarbete ska tillämpas, å ena sidan, på Iraks territorium, och å andra sidan, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen. Landskapsregeringen konstaterar likasom i sitt utlåtande till utrikesministeriet således att bestämmelserna i protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994) är tillämpliga på avtalet med Irak, till de delar avtalsbestämmelserna i fråga kan innebära bindande rättigheter eller skyldigheter av betydelse för Ålands särställning. Till den del dessa avtalsbestämmelser hör till EU:s exklusiva

behörighet konstaterar landskapsregeringen att den åländska särställningen har beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga.

Ur regeringens proposition framkommer att för Ålands del har en restriktion gällande kommersiell närvaro och fysiska personers närvaro inkluderats i bestämmelserna om offentlig upphandling, i syfte att trygga Ålands särställning med avseende på förvärv av fast egendom och på etableringsrätten. Landskapsregeringen konstaterar att det i underbilaga V till avtalet fastslås att bestämmelserna i avdelning II avsnitt V kapitel II – det vill säga bestämmelserna om offentlig upphandling – inte ska gälla Åland. Eftersom denna formulering riskerar utesluta åländska aktörer från möjligheten att delta i offentliga upphandlingar i avtalslandet, har landskapsregeringen och utrikesministeriet tillsammans enats om att det åländska undantaget från bestämmelser om offentlig upphandling i framtida internationella avtal ska formuleras enligt följande: *I fråga om Åland ska de särskilda villkoren i protokoll 2 om Åland till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen tillämpas.*

I avtalets artikel 25 framkommer att genom avtalet utvidgas åtaganden om EU:s tjänster och etableringar enligt GATS-avtalet (Världshandelsorganisationens [WTO:s] tjänstehandelsavtal) till att också gälla Irak. För Finlands del ingår i GATS-avtalet ett undantag som rör Ålands rätt utifrån hembygdsrätten att begränsa tillhandahållandet av tjänster inom sitt territorium.

Landskapsregeringen konstaterar avslutningsvis att avtalet inte innehåller bestämmelser som står i strid med självstyrelselagen eller annan landskapslagstiftning. Landskapsregeringen ser inga hinder för att lagtinget ger sitt bifall till avtalet om partnerskap och samarbete med Irak.

Mariehamn den 22 mars 2018

L a n t r å d

Katrin Sjögren

Minister

Nina Fellman